

Михайло Карпінець



У непрості часи, коли світ потерпає від смертоносних недуг чи природних катаклізмів, людство знову і знову починає усвідомлювати, що людина, незважаючи на високі досягнення науково-технологічного прогресу, насправді є дуже слабкою та безпомічною. Так і проголошена ВООЗ глобальна пандемія коронавірусу, як зазначив Глава і Отець УГКЦ Блаженніший Святослав, стала вбивчою небезпекою для всіх без винятку незалежно від місця проживання, раси, релігійного переконання, і для багатих, і для бідних. Багато людей відчули свою вразливість та обмеженість, переживають страх захворіти і померти, втратити близьких і рідних нам людей, а заходи протидії поширенню чергової вірусної недуги наче повністю зупинили активність життя. Втім не зупинили свою роботу лікарі. Останніми місяцями наша увага прикута до їхньої праці, яка для багатьох є чи не найважливішим і найнебезпечнішим служінням сьогодення. Тому у нашій статті пропонуємо невеличку рефлексію: бути лікарем – професія, чи покликання?

Ця професія існує доволі давно, тому зі сміливістю можна сказати, що вона є однією із найважливіших для людини, адже усі ми впродовж життя потребуємо кваліфікованої медичної допомоги. Ще до приходу Христа існували знахарі, які могли вилікувати від певної недуги за допомогою різних трав, корінців чи інших підручних засобів медицини. Вони мали великий авторитет, а їхню діяльність навіть сприймали за магічну. Та коли мова йде про медицину як науку, то слід згадати про того, хто вважається її «батьком» – Гіппократа. Він заснував інтелектуальну школу, яка здійснила медичну реформу стародавньої Греції. Медицина відокремилася від теургії та філософії, ставши окремою науковою дисципліною, а праця медика – фахом. Через великі заслуги саме Гіппократа вважають взірцем лікаря, і навіть люди, які зовсім не мають стосунку до медичної справи, чули про його клятву не завдати шкоди хворому, яку протягом століть аж до недавніх часів приймали усі лікарі перед початком своєї професійної діяльності. Зокрема у ній йшла мова про заборону евтаназії та абортів, необхідність берегти таємницю пацієнта і гідно та чесно допомагати хворому.

Коли заглянемо до першої книги Священного Писання, то довідаємось, що Бог створив людину і покликав її до праці на землі (пор Бт1,28). І якщо своєю діяльністю вона співпрацює з Господом, то праця стає для неї благословенням. Але можливий й інший варіант - оскільки наші прабатьки згрішили, праця може перетворитись на важкий і нестерпний «труд». Саме в цьому світлі варто розглядати й служіння лікаря. Якщо він сприймає свою працю як покликання, то розуміє її як співучасть у Промислі Божому щодо людини, як можливість здійснювати особисту життєву місію. Але якщо він розглядає медицину тільки як спосіб прожиття, заробіток грошей, то така праця не приносить йому належної радості, а радше виснажує і стає «трудом». Саме тому люди про деяких лікарів кажуть, що вони «від Бога», а про інших відгукуються не дуже добрим словом.

Коли ми поглянемо на сторінки Євангелія, то знайдемо епізоди, де хворі люди у своїх стражданнях шукали того, хто може їм допомогти. Чимало чудес нашого Спасителя пов'язані зі зціленням тілесних недуг. Ісус Христос говорить про самого себе як про лікаря: «Здорові не потребують лікаря, лише хворі». (Мт 9, 12). Він оздоровив чоловіка сліпого від народження (див Йо 9,1-38), зцілив прокажених (див Лк 17,11-19), розслабленого (див Лк 5,17-26), зцілив глуху людину (див Лк 7, 22), вилікував хворого на водянку (див Лк 14, 1-4), хвору на кровотечу (див Мр 5, 25-34), епілепсію і параліч (див Мт 4, 23-24), а також інших, які приходили самі і яких приносили до Нього. Христос не просто оздоровлював, а зцілював, звільняючи людину й від її гріхів. Цим Ісус Христос засвідчив, що хвороба – це проблема цілісності людської природи. А також, що Він – істинний Лікар душі та тіла і є взірцем для інших лікарів.

Серед грона святих є й ті, хто були лікарями і сприймали свій фах як добру нагоду послужити ближньому. Церква наділила їх різними титулами: безсрібники, чудотворці, цілителі. Вшановуючи цих святих, ми згадуємо те, що вони зазнали земної слави у людей як добрі лікарі, а також сподобилися нагороди у Господа. Тому вони є прикладом, як реалізувати своє покликання і досягнути святість.

Служіння лікаря і священника перетинаються, ба навіть більше – їх поєднує спільна мета, а саме: сприяти добру і здоров'ю людини (лікар – тілесному, священник – духовному), допомогти їй віднайти велич і гідність, повернути сенс життя, коли вона відчуває приниження й обмеження через духовну чи тілесну хворобу. Папа Римський св. Іван Павло II у післясинодальному апостольському повчанні *Christifideles laici* наголошує, що особливим чином працівники служби здоров'я є покликані, щоб визнати особисту гідність кожної особи та захистити її право на життя. А в енцикліці *Evangelium vitae* [«Євангеліє життя»] папа пише, що професія працівника сфери охорони здоров'я вимагає оберігати людське життя і служити йому. Через свою діяльність лікарі мають проявляти християнську любов, яка у суспільному вимірі виражається через діла милосердя – хворому послужити. Своїм служінням і лікарі, і священники мають можливість

наслідувати самого Господа і уподібнюватись Йому.

Свого часу Блаженніший Любомир Гузар під час зустрічі зі студентами Львівського національного медичного університету зазначав, що лікар – не тільки фах й одна з багатьох професій, але щось дуже особливе. Його діяльність має суттєву вартість, бо таке служіння полягає у збереженні людського життя та здійсненні християнської заповіді, що полягає у посвяті та любові до ближнього.

Безсумнівно, бути лікарем – це покликання, служіння та спосіб життя, однак остаточна відповідь на питання: «лікар – професія, чи покликання?» залишається за самою особою. Від неї залежить, яку поставу вона обере. Ставлячись до своєї праці як до способу отримання зиску, використовуючи своїх пацієнтів як інструмент самозбагачення, відносячись до них як до носіїв хвороби, пошкодженого чи бракованого «біоматеріалу», а не як до особи, лікар зводить благородну лікарську справу до грішного «труду». Коли ж він ставитиметься до свого заняття як до служіння людині, а до пацієнта як до творіння і образу Божого з неповторною індивідуальною історією, несучи крізь своє служіння Слова Христа: « Усе, що ви зробили одному з моїх найменших – ви Мені зробили» (Мт 25, 40) та «Ніхто не спроможний любити більше, ніж тоді, коли він за своїх друзів життя віддає» (Ів 15,13), пам'ятаючи про принцип праці «*Aliisinserviando, ipseconsumor*» – служачи іншим, згоряю сам,» - то його професійну діяльність можна вважати справді покликанням – шляхом прямування до заповіданої нам святости.

Михайло КАРПІНЕЦЬ, Лікар. Професія, чи покликання? // СЛОВО №2 (82),
червень-серпень 2020